

Még jelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:
Egész évre 12 ft, félévre 6 ft, évkönyvre 3 ft o. é.

Helyben előfizetheti Demján L. és Keresztény Pál urak kereskedésében, hol egyes számok is kaphatók.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz.
Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadóhivatalban, Demján László könyv- és Keresztény Pál papírkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (Királyutca 60. sz.) Bécsben: Haasenstejn és Voglner (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstraße 2.) Süddeutsche Annoncen Expedition Stuttgart.
Nyilttíri cikkeket: sora után 20 kr. előleg bevétele mellett a szerkesztőséghez címzendők
Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről szerkesztőséghez küldendők be.

Még egy adag Baritiu-féle re-velatio.

+ Baritiu a tntti-fruttit II és III-ik levelében találja fel. Ez a szellemi eledel is sokféle, de főleg kétféle: némelyekre nézve inyesiklázó, némelyekre fulánk, mások több kevesebb érdeket, kalandot találnak e földérítésekben — alaposat azonban aligha. B. arra vállalkozott, hogy önmagának legyen történése. Nagy szerep, de háládatlan; ennél csak a „passivitás” politikájára építő profétaság lehet háládatlanabb. Amde lássuk a medvét.

Ha mások nem kényszerítik, ő hallgat, s csak halála után jelentek volna meg azon okmányok, melyekből 1862—5 története részrehajlatlanul megírható; a „szemtelenség” és a „hazugság” megszólaltatja őt élet-halál védelmére.

Im a bevezetés sokat ígér!

1862. nov. 5-én hallotta, hogy a románoknak nemzeti congressust engedélyezett az udv. cancellaria. Este meglátogatták őt P. Vasciu, L. Poppu, J. Bologa, E. Macelariu s elkezdtek beszélni a Reichsrathba menetéről. Baritiu ekkor is a mellett állott: a románok senkibe se bízhatnak, nem indulhatnak igéretük után. „A magyarok és németek, a kik számtalanszor civődtek, verekedtek egymással; ismét kibékülhetnek, most mint mindig a románok feladására árnak.” Nézete tehát az volt, hogy semmitse ígérjenek, míg számukra hasonérték nem biztosított. „Elismerik a birodalom egységét s készek érte küzdeni, de ugyanekkor biztosítsák a román nemzetnek politikai léte s a haza autonómiája.” Részleges engedmények s muló jótétemények által ne engedjék magukat félre vezetni stb.

Erre egyike a fenni négy férfunak, melyen felsőhajva „mondá: fatalis positio a némettel is rossz, a magyarral is! (Legjobb egyedül vagy Bukaresttel stb.) Ezzel a nyilatkozattal fejeztetett be a nevezetes eszmecsere.

Baritiut csak hamar szomorúság érte: a forrást így jelöli meg. Többekkel értekezve s tudva azt, hogy nincs szabályzat, mely szerint a román nemzeti vezetők tanácskozásait vezessék, B. a n.-szabeni és balászfalvi elnököknek levelben írta meg, hogy ő kész programot és Geschäftsordnungot készíteni a gyűlések számára. Erre a gyenge balászfalvi érsek helyeslőleg felelt; hanem a n.-szabeni román állam férfiú, ugy látszik jót nevelt Baritiu szolgálatságán, mely világosan oda vergált, hogy ő szabja ki az utat, módot, ő tüzzel ki a célt mely felé a románoknak tartani kell. B. Siaguna körülbelül így gondolkozhatott: im e hobortos akar politikai vezérfontat adni kezembe — s aztán elhagyta Bt hadi gondolkodásuk a „programon” s a Geschäftsordnungon — levelével tervezéseiben nem zavarta. Az idő igazat adott a n.-szabeni érseknek, a ki azután 1863 ápril havában B. jelenlétében ki is mondotta, azt, hogy az elnökök nem engedik magukat általa rendszabályoztatni. a mint vezettek eddigelő regulamentu nélkül, ezután is teendik. Maga B. elismeri II-ik levelében hogy ez a „pofon” neki volt száva 28 tag előtt, sőt ugymond azt is tudta, mi vár reá azután. A román n. congressus első ülésében Baritiut az elnök letácolta, mivel nézete szerint messze járt az igazságtól; ő — így szól B., elhallgatott; de a congressus mégis az ő nézetében állapodott meg. Másnap a fiatalság őt a congressusba menetelkor megtapsolta, de ezzel csak bajt csináltak neki, mert a Krauss-féle kávéházban egy 3 tagból álló társasághoz így kiáltott egy n.-szabeni tábornok: „mondjátok meg Baritiunak, hogy ne merjen újat huzni Siaguna püspökkel, különben megtanítjuk.” E szavak idézésénél B. most is Caraffára stb. gondol. (Martyr, csahatlanul az, még pedig mekkora — egy generalis megfenyegette...)

Miért nem ment fel ő a Reichsrathba, ennek történetét így adja elő: a felkündöndők közt említett egy kereskedő neve is, mire valaki azt kiáltá, csak nem fogok cipészek társaságában menni a császár elé. Így vagyunk, kiáltá Baritiu? Kereskedő és szuster mindegy? Eszerint ide tartoznak a gyárosok is. Jól van, hogy a szusterek ne genirozzák, én (B) is itthon maradok. Ugy is lett. Később haza felé utazva Szerdahely és Sz.-Sebes közt tudatta vele P... hogy mivel azt hiszik róla, hogy a birodalmi tanácsba menetel ellen opponálni fog, minden eszközzel rajta vannak, hogy őt semmivé tegyék. Megtették azután regalistának; erre jut eszébe, hogy így tett régen is a kormány, még is román intrikának tulajdonítja e felmagasztaltatást — sőt azt is, hogy fogarasi „prefectus”-sággal kiálták.

Nunc venimus ad virum fortissimum.

„Nolite lacessere” mottoval jegyzett III. levelében írja meg Baritiu, hogy hivatott meg b. Siagunához. Előbb a nyomdát nézi meg, majd a kertben conversáltak az égető kérdésekről. Az eszmecsere folytán Baritiu kimondá Schmerlingről, hogy ez kész több jót tenni a románokért, mint valahány miniszter előde és utóda 1849

után; amde a miniszter változik, „a Reichsrathba Schmerling napjában mennek fel, a lejövételkor más lehet az ő helyén.” Előbb itthon igazítsák el dolgukat, azután menjenek fel. — B. végtére is belátá, hogy a gör. kel. érsekiség, káransebesi püspökség, a bánáti szerb és román egyházak közt fennforgó, megoldásra megérett kérdések kapcsolatba hozatván a politikaiakkal — jó lesz neki félreállni — még is reá fogják, hogy ő, B. taszigálta fel az erdélyieket a Reichsrathba.

Igaz, hogy Poposu őt szállásán támáda meg, miőt nem opponál Reichensteinnak; de erre azt kérdezte: kivel? Szerinte nem volt ideje az esztelen diplomatát, s a febr. 26-ki patenst ostromolni; a püspökök sem járhatnak a Haynald utján, különben őket is elpascholozzák székeikből.

A románok IV. rendi nemzetté becikkelyezéséről s a nyelvek használatáról szóló cikkeket, B. szerint, a Crenneville-guberniumban készülték, onnan felküldettek, a különvéleményekkel együtt a cancelláriához s ez ismét átdolgozta — tehát hazugság, hogy ő, Baritiu készítette volna azokat.

Végül elmondja B., hogy a birodalmi tanácsba menetel 1863-ba a 4-ik regia propositio volt; tehát a császár sem követelte a rögtöni felmenetelt, hanem az itthoni rendezkedést, ezért 10 (24—34)

foglalkozott a fej. leírásban a Lipót-híttelvé bővítésével: mi okozta, hogy egy hó múlva már választásra szólítottak fel — elmondja majd ha haza tér Bukurestből — per Belgrad-Karlovicz.

Várva várjuk B. hazatértét s a relevationi folytatását, mert a fultó oldalról aligha le nem vonják a leplet arról, mit B. nagyon jól eltakartnak hisz kétélű fegyverrel kezdett játszani Baritiu, csunyan összevagdálja önmagát, ha megtalálják ijesztetni. Politikai párbeszédéből ugyan felületes vizsgálata az tűnik ki, hogy adja a politikust; hanem gondolatait szétszedve látszik, hogy nem tudja mikor mit vegyen elő; pár szóért és nem elvből nem ment el a Reichsrathba. Ez jellemzi B-t mint politikust.

Legujabb táviratok.

Ujvidék, aug. 24. Miletics és társai egy emlékiraton dolgoznak a congressus feloszlásáról. A kormány erőlyes intézkedései a közönségben kellemes sensatiót kelteket.

Bécs, aug. 24. A „Nr. Fr. P.” esti lapja szerint a jövő hó 15-kén megnyitni szándékolt delegatió ülések elhalasztatnak.

Bécs, aug. 24. A „Presse”-nek jelentik Münchenből, hogy a király a három császár öszezejövetele alkalmából nem megy Berlinbe.

Trouville, 23. Wales herszeg holnap reggel utazik el innen. Az új ágyukkal való kísérletek bevezetettek A jelenvolt tűzértisztek tegnap Thiersnél voltak lakomán ma már elutaztak.

Bukurest, aug. 23. este. Az új nemzetiségi tisztek fejedelmi rendelettel kinevezettek; legnagyobb részt a hadseregéből helyezték át.

Cagliari, aug. 22. Az „Avenire della Sardagna” egy tunisi távirata jelenti, hogy egy 5 hajóból álló ausztriai hajóhad Goulettebe érkezett, és hogy a tunisi kormány nem engedte meg ezen hajóknak, hogy kiszállási manővert eszközöljenek.

London, aug. 24. A „Times”-nak egy genfi távirata alaplatannak nyilatkoztatja azon hirt, mintha a választott bíróság Amerikának négy millió font sterlinget kártérítésül és a kamatokat is megítélte volna.

A felebaráti szeretet nevében

A mértőföldre ugyanazonos magassággal szépen elnyuló Tokaj hegyalja kies vidéki világszerbe hirneves szőlőláncolatának egyik gyönyörű völgyében fekvő Tolosa város kedves szülőföldemet ismét borzasztó, már már elviselhetlen csapás érte.

Még be sem hegedtek a nagy sebek, miket az ezen szerencsétlen várost harmadrészen teljesen elhamvasztotta gyász emléki 1856-ki egymást időközileg felváltott 3 nagy tűzvész sok honfi testvér-osaládon mai nap-ság vérzőleg ejtett, e hó 15-én szélben kitört ismét pusztító elem olthatlan szét, s hamuvá tön mindent mit utjában talált. Ekkor ennél még kétszeresen is több gazdasági „akne” romokká lett, sőt a jámbor népek maszról betáarított terménye ezen egyedüli élelme is mind mind a perzelő lángok sajnós martalékává lón.

Nemes keblű emberbarátok s barátok!

Az egyedül csak is testi ruhájába menekülhetett szegény nép öszvekelesolt kezeivel jajveszkelve segélyért kiáltozik! Mint 1856-ban honfui kötelmem meleg érzetében szerencsétlen véreimért legottan szeretettel tettem, újból és pedig jelszavam mellett „ki hamar ad, kétszer ad” hogy a lesújtottak végképen el ne veszenek gyors és mielőbbi segélyeztetésükért eszedem! Enyhítsuk megégett embertársaink kínos fájdalmait hivatalos keresztényi könyörülelünk gyóvítá-

val! Törüljük le egyre siránkozó szerencsétlen társaink zápor könnyeit gyöngédes szeretetünk telhetőleg boldogító állíreivel! Mutassuk meg, hogy Idrvetőnknek méltó tanítványai vagyunk ki hangsúlyoztalt véste szívünkbe nagyszerű mondatát: adjatok kényeret az éhezőknek, italta szomjuzóknak, ru hát a meziteleneknek!

A kegyes adományt Szathmár szabadkirályi város tekintetes rendőri hivatalába — honnét az igazságos kiosztás végett illetékes helyére menesztetni fog — küldeni eszedem!

Honfui legmélyebb tisztelettel Szathmár 1872-ik év aug. 20-án.

Fekete János,
királyi számtiszt.

Kolosmonostor, aug. 22. 1872.

Hazánk, az előrehaladottabb nemzetek példáin gazdasági szempontból is okul — egy jobb korra ébredtünk.

Ezen új korszak vívmányai a gazdasági „néptanítói tanfolyam” is, melynél üdvösebbet alig lehetett volna kigondolni, s melyből kifolyólag annyi felelősség vár reánk, különösen e bérzes királyhágononni kerületben, hol a nagyobb gazdaságokat kivéve, alig értenek a czélszerű gazdálkodáshoz, s hol a cseplő, arató, kaszáló, vető, kapáló rostáló — s több más efféle gépeket csak hirtökben és névleg ismerik, nem hogy használnak.

Ime, e tanfolyamon látjuk, tapasztaljuk, a gépekkel való bánásmódot; megtanuljuk, hogyan kell a gyakorlati életben a gépek munkáját az ezeket helyettesítő eszközökkel minél ok és czélszerűbben végezni minden jó gazdának.

Sok gazda már megszokta mondani, nagyapától is így kaptam, így hagyom, nem szerzek vaseték apám-nak sem volt.

Polpártársak! Ha ezen régi hiányteljes hagyományokból ki nem vetkezünk és e korszerű haladást e tekintetben is nem követjük, soha sem érjük el azt, mit igazgató-tanárnk jelzett ama mondatával: „hol eddig egy kalászt, most ok — és czélszerű gazdálkodás által két kalászt teremszhetünk.

Azért nekünk, kik e gazdasági tanfolyamot hallgatjuk, hivatásunk minél nagyobb szorgalommal gyűjteni a tudomány tárházából, melyet tanáraink nyitnak meg előttünk, csak legyünk kitartók, figyelmesek és pontosak. Tanáraink oly világosan, értelmesen adják elő a tantárgyokat, hogy az iparkodó gazda figyelmét mintegy lekötik.

Föl tehát elvtársak: ragadjunk meg minden alkalmat kiképeztesüinkre, hogy majd gndaságunkat minél virágzóbbakká tehessük közegünkben, hogy minél több és jobb példával járassunk előttük, mert csak így lesz, lehet a tanító a falu tanítója, vagyis inkább a nép valódi barátja.

Csiszér Pető,
pálfalvi községi tanító.

Az ifju törökök kormány-programmja.

Most, midőn Midhad basával az ifju törökök jutottak Stambulban kormányra, nem lesz érdektelen közölnünk azon memorandumot, melyet Ziahey, a szultán ez idő idő szerinti magántitkára, száműzetésében 1867-ben írt, s melynek főbb pontjai a következők:

Nem époly szükséges-e az ottomán birodalom fentartása az európai egyensulyra nézve ma, mint volt tizenegy év előtt? — kérdi a bey. S e kétség bevonhatatlan igazság dacára sem tagadható, hogy az 1856-ban tett erőködések és hozott áldozatok egyrészt sikertelenek voltak, és hogy Európa inkább mint valaha azon veszély által van fenyegetve, hogy a fekete tengert és a közép-tengert egy részét Oroszországnak látja átengedve — S ha én így komoly pillanatban szót emelek, ezt kötelességérzetből és azon meggyőződésben cselekszem, hogy azon magas állásokon, melyeket hazámban betöltöttem, képes voltam méltányolni a jelen helyzetet. Tapasztalatom 25 évi szolgálat eredménye, részint mint a mostani szultán magántitkára, részint mint külügyiségi államtitkár, mint igazságügyér és mint az államtanács tagja. E szerint képesnek érzem magamat arra, hogy az Oroszország, sőt maga Törökország részéről is megcsalt Európának hiteles adatokat fogjak szolgáltatni azon baj okairól, mely a keletet nyomja és fenyegeti.

Főoka e bajnek az absolut kormány, mely nem hasonlít semmiben még a legdespotikusabb monarchiához sem. Az ottomán birodalomban az absolut hatalmat nem a souverain gyakorolja és nem az ő nagysága, sem birodalmának boldogsága a főczél: e hatalom néhány magas hivatalnok kezében fekszik, kik visszaélnak a szultán bizalmával s kiknek sikerült a szultán és a világ közt áthághatlan korlátot emelni.

Több év óta a szultán uralkodik, de a miniszterek kormányoznak, a mennyiben ez utóbbiak gyakorolják a legkorlátlanabb hatalmat. A legtehetségesebb emberek távol tartatnak, nehogy felfedezzék a valódi helyzetet. — Azután a külhatalmak stambuli követneinek a legtehet-

lenebb államhivatalnokokkal van dolguk, s azon hiedelemre jönnek, hogy Törökországban nincsenek is férfiak kik méltók lenének ily hivatalok betöltésére.

Politikai irányítval a magas porta ez idő szerint ugy szólván épen nem bír; ez főképen az idegen hatalmak képviselőinek ügyességétől függ. A kinevezések gyakran a követek szeszélyeitől függenek; a főhelytartó letéltetik, mert villongásba jutott egy külföldi konsullat. A magas államhivatalok az ország belsejében tudatlan, népszerűtlen és haszontalan emberekre ruháztatnak, Mindenütt vesztegetés és pazarlás uralkodik s büntetlenségéről bizonyosok mindazok, kik valamelyik magas hivatalnok kögért élvezik.

A népre súlyos adók nehezdednek; a kövzetett adók tönkre teszik az önkéntes ujonczozás megtizedeli a lakosságot; az ellenőrzés nélküli, semmi felelősséggel nem tartozó államszámadásügy kimeríti a birodalom segélyforrásait, — szóval a közigazgatás önkényes és a legtehetőlenebbek egyike.

Európa ügynökei által rosszul értesítve s Oroszország ármánykodásai által félrevezetelve, hiszi, hogy a keresztény alattvalók teljesen éinyomatnak. Ez azonban tévedés! A rossz kormányzás miatt a törökök úgy mint a keresztények méltán panaszkodhatnak, sőt az előbbieket még inkább, minthogy emezeket védik a külföldi kormányok képviselői, míg a törökök egészen át vannak engedve a kormány önkényének; és épen ez veti el a meghasonlás magvait, mivel egyik rész a másik sorsát irigy szemmel nézi s mind élesebben állítja őket egymással szemben egy, hogy rövid időn komoly eshetőségek állhatnak be, s épen ezt várja Oroszország, hogy beavatkozhasson s hogy megkezdje a megszárlást a török birodalom entrópai és ázsiai tartományában. És mindezt a nyugoti kabinetek előre nem látó politikája fogja előidézni, ha ideje korán meg nem változtatják taktikájukat.

Oroszország régi politikájához hiven készülődik, töméntelen ügyökök tart Törökországban, felhasználja a legjelentékenyebb körülményt, izgatja Szerbiát és Görögországot, tevékeny Thessaliában, Epirusban, Chios és Samosban a Dunafejedelemségekben és Montenegróban. — És mit felel Európa Oroszországnak eme folyvást növekvő tevékenységre? Határozatlanul ingadozik az események szerint, kicsinyes féltékenykedés befolyása alatt.

E sajnálatra méltó helyzetben egyetlen gyógyír az ozman uépekre a gyökeres reform mind a kormányban mind az ozmán államintézetekben.

Erre pedig a jelen miniszterium nem képes mert ben nem bír bizalommal, kün nem bír tekintélyvel és hitellel s csak kisegítő eszközök által él napról napra, inkább saját, mint az állam érdekeinek előmozdítására.

Szerencsére bir az ország gyakorlati és belátó férfakkal, kiket ismer a fejedelem, kik közbizalomt élveznek és kik képesek sikerrel munkálkodni az ország ujászületésének nagy munkáján. Ehez azonban idegen beavatkozás, vagy belforradalom, vagy pedig a szultán kedvezményezése Európa rokonszenve által támogatva volna szükséges. Ez utóbbi alternativa a legjótékonyabb lenne s békésen megoldana egy az európai békére nézve oly fontos bonyolult kérdést, mely méltán megérdemli a világ figyelmét.

Stanley Livingstoneról.

Az angol társulat földrajzi osztálya Stanley megérkezése alkalmából e hó 16-án gyűlést tartott Brightonban, s Napoleon excsászár öhaját fejezve ki a megjelenítésre, Galton elnök meghívót küldött számára s Napoleon nejjével és fiával együtt megjelent.

Stanley husz éves korában Anglia Mold nevű községében iskolamester volt, rövid idő múlva azonban Amerikába ment, hogy résztvegyen a polgári háboruban s a déliek seregében harcolván foglyul esett, majd megszökve visszatért Angliába s később 1867-ben mint az új-yorki világlap, „Herald” tudósítója Abyssiniába ment.

Afrikába küldetését röviden így adta elő Stanley a társulat ülésén: Madridban voltam, midőn a „Herald” szerkesztőjétől. Beuntól eme táviratot kaptam „Fontos ügyben jöjjön rögtön Párisba.” Legott indultam s még az éjjel Párisba érvén felkerestem a fiatal szerkesztőt, ki akkor ott időzött, s ki beléptemkor legott azt kérde tőlem, mit tudok Livingstoneról, hiszem-e hogy még életben van. Én azt feleltem, hogy én Livingstoneról legkevésbé sem tudok. Erre tudatta velem, hogy ő Livingstontet felkerestetni szándékozik s hogy engemet akarna Afrikába küldeni, ha hajlandó volnék utra kelni. Én kijelentem hajlandóságomat, figyelmztettem azonban a jelentékeny kiadásokra, melyekkel ily expedíció jár. Erre kezembe adott ezer font sterlinget s mondá, hogy még négyezer annyit vehetek igénybe tőle, ha szükségem lesz rá. Ezzel még azon éjjel oda hagytam Párist,

Zanzibarba érkezve tanulmányoztam az Afrika belsejében tett utazásokról írott munkákat, embereket, vettem magam mellé s tudakozódtam mindenféle Livingstonté után, kiről az araboktól a legollemendőbb híreket

vettem; tőbben mondták hogy Ujjiban látták a „fehér embert”, ki derekasan meghízott s nagyon szereti a rizst mások ismét azt beszélték róla, hogy sebében feaszik, melyet vadászat közben kapott.

Unyanyembében, az arabok központi városában a kormányzótól szintén azt hallottam, hogy a fehér ember Ujjiban van s nagyban fogyaszta a vaját, hogy azonban még mindig életben van-e, nem állithatta biztosan, mivel mint mondá Ujjiban háború foly egy idő óta. Én tehát Ujjinak vettem utamat s két napi békés utazás után a harmadik napon embereim mind megszökvén, eredménytelenül vissza kellett térnem s mult évi szept. 23-án új oszlopalmat utra keltem, ezuttal egyenesen délnek tartottam s egy szomszéd tartomány határára értem, ott ismét háború bukkanom, miért is észak-felé vettem utamat s itt egy oly tartományba értem, mely messze földön híres volt rablásairól s valóban a benszülöttek a két első napon kegyetlenül megsarczóztak, a harmadik napon összehívtam embereimet s tudattam velök, hogy ha e sarczózás még két-három nap így tart, mindenükből kikapuztunk, miért is legjobb lesz, ha a rendes utakról letérve éjjeli utazással az erdőkön keresztül igyekezzünk mielőbb kijutni e vidékről.

Ehez képest csaltos helyeken folytattuk utunkat éjjel nappal s négy napi fáradalmas ut után áthatoltunk az utolsó folyón is és felmászván az utolsó hegyre előtünk feküdt az ígért föld, Ujji.

Afrikában szokás, hogy az idegen nagy zajjal, puska- lövésekkel adja tudtul megérkezését valamely tartományba, ehez képest mi is kisütöttük puskáinkat, megfújtuk kürtjeinket s megpergettük dobjainkat. Erre az egész lakosság s maga az arab főnök is elébünk sietett, főleg midőn megértették, hogy Zanzibarból jövünk s barátságos szándékkal vagyunk.

Üdvözöltek bennünket s midőn a hegyről lefelé haladtunk, egyszerre csak „Good Morning Sir” szavak üttek meg füleimet s megfordulva egy arabot láttam előttem, ki Livingstone szolgájává mutatta be magát s kérdéseimre erősítette, hogy Livingstone csakugyan él, itten lakik s hogy csak imént távozott oldala mellől. Leírhatatlan azon öröm, a melylyel lépteimet előre irányoztam. A mindenfelől előzőlő néptömeg közt egyszerre egy éltebb arabokból álló csoport vonta magára figyelmemet, melynek közepén egy halvány, megviselt, szürkébe borult embert vettem észre, vörös garibaldi ingben, arany színű nórás lapos sapkával fején, kopott bő nadrágban és egészen rongyos csizmákban.

Szerettem volna nyakába borulni Livingstoneknak, de e komoly arabok előtt resteltem, azt gondolták volna, hogy gyermekek, hogy ürültek vagyunk; így tehát egymás mellett haladtunk egy veranda alá, hol leülve hosszasan beszélgettünk, magam sem tudom miről. Nem sokára mindenféle ajándékot hoztak számunkra az arabok, leginkább ételneműeket, melyeket fogyasztva tovább beszélgettünk. Kérdezősködött ismerőseiről, majd elbeszélte velem a világfolyását 4—5 év óta s igen meg volt lepve, midőn hallá, hogy a németek Páris alatt állanak.

Elválásunkkor meghagyta Livingstone, jelentsem ki önöknek, hogy most már nincs szüksége sem emberekre, sem anyagi segílyre, és hogy mihielyt bizonyos lesz a Nil folyam forrásai iránt, legott visszatér Angliába.

Kellő felszereléssel s 70 jól felfegyverzett és ellátott emberrel már utban van Ujja felé, sokkal teljesebb erőben, egészség- és lelkesültséggel mint valaha.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, augusztus 26. 1872.

— **Király ő felsége** Berlinből visszajövet Csehországnak veszi útját s meglátogatja Reichstadtban V. Ferdinánd királyt. Arról is beszélnek, hogy az ősszel nagy udvari vadászatokot fognak a Salzkammergutban rendezni, melyre Viktor Emanuel olasz király is hivatalos lesz mint főséges urunk vendége.

— **Az országgyűlés ünnepélyesen megnyitása** mint halljuk, sept. 3-án fog végbemenni. Ez szükségessé teszi, hogy a képviselők már előbb gyűljenek össze a korelnök választása és egyéb előmunkálatok megtételére.

— **A király legközelebbi Pesten** létele alkalomával Buda-Pesten nagyobb hadgyakorlatok fognak tartatni, s kiválóan érdekes lesz a budai hegyek között tartandó nagyobb gyakorlat.

— **Az egri érsek** az egrilyceum 5 jogánának évi fizetését 100—100 forint javította, s bizonyos, hogy ugyanezen segílyt egyelőre a főképtalan, míg tudnillik a a végleges rendezés elvéhető lesz, részéről is meg fogja adni.

— **A külföldi consulok**, a „Föv. Lapok” szerint, az idén először vettek részt Szent István ünnepén, Monsoü angol főconsul, arról értesítvén, hogy ez nem pusztán felkérési, hanem nemzeti ünnep, társait felhívta részvételre. Ezek mind engedték a felhívásnak és teljes diszben részt vettek a körmenetnél, lakásaiknál pedig egész nap lengt az illető jobogója.

— **A herceg primás** aug. 23-án ülte meg születésének évforduló napját. Simor János esztergomi érsek született 1813-ben augusztus 23-án, következésképp most 59 éves.

— **Az országos honvédségélyző együlethez**, mely postadíjmentességet nem élvez, felek és hatóságok részéről számos bermentetlen levél érkezik, s azok kiváltása csak is az alap megkárosításával történhetik a t. felek, a megyei és városi hatóságok ismételve fölkérnek: hogy beadványaitak kivétel nélkül a hatóságok útján, ez utóbbiak pedig a belügyminiszterium közvetítésével küldjék a segélyző együlethez, mivel különben ez kénytelen volna a közvetlenül hozzá intézett bermentetlen leveleket visszatantani.

— **Vilmos főherceg** két tüzérezred kíséretében aug. 25-én N. Szebenbe érkezett.

— **Gf Edelsheim Gyulay** altb. megvizsgálván a N. Szeben alatt táborozó 2-dik huszárezredet Gyulafejevrára utalt.

— **Lévay Sándor egri főképtalani nagyprepost** püspökké szentelése f. hó 20. sz. István király napján, a szokott egyházi ünnepélyességgel ment végbe. A főszentelést érsek ő excaja, Perger kassai, s Peitler váci püspökök segédlete mellett végezte. Ez alkalemből felszentelt püspök ur tiszteletére szerzett himnusz jelent meg s osztatott szet a közönségnek.

— **Hadgyakorlatok M.-Vásárhelynél.** A 35.

hadosztály van ott összevonva, áll pedig 2 és félzászlóalj és a rezervák a 62 gyalogezredből, 3 zászlóalj a 63-ik gyalogezredből s az 51 gy.-ezredből tartalékosainak egy része; a harmadik huszárezred 5-ik és 6-ik százada s a 6-ik s 7-ik üteg. A gyakorlatok 13 napig tartanak, aug. 19-től — 31-ig; a zár hadgyakorlat 2 napig tart, kiűnn táborozással.

— **Takarék-pénztár hálózatra** nyertek engedélyt s a „Kron. Ztg.” szerint, a M. Munk és társa nagy kereskedői ház vezetője Brüll Miksa és az Adler Dávid váltóház; ezek takarékpénztárakat alakítanak Beszterczen, Szászvároson, Deesen, Déván, Fogarason, Gy.-Szt.-Miklóson, Hátszegen, Kézdi-Vásárhelyt, Medgyesen, N.-Enyeden, Köhalmoban, Sz. Udvarhelyt, Seps-Szt-Györgyön Szeged-Régenben, Sz.-Kereszturon és Tordán.

— **Hadgyakorlatok N.-Szebennél.** Aug. 24-n kezdődtek meg a nagy hadgyakorlatok és tartanak szeptember 7-ig. Az ellentél betör Verestoronny felől s a N.-Szebennél álló hadak előcsapatát visszanyomja; de tulerő által támadatván meg kétfelé szakították részben Brassó, részben a verestoronny szoros felé nyomtatván, hol erősítéseket vevén magához ismét megújítja a harczot. A keleti hadviselő fél birja az egész Olt-melléket, a nyugoti a Maros terét, Gyulafejevrát várát és Nagy-Szeben. E taktikai alapon működnek a csapatok: aug. 26-án N.-Disznód és Kis-Torony, aug. 29-én: Szt-Erzsébet és Bongárt közt; aug. 31-én: kémszemle Verestoronny felé; szeptember 2-án: területszemle N.-Szebennél Talmás-felé, sept. 3-án: N.-Szeben és Nagy-Disznód közt, sept. 6-án: előnyomulás Verestoronnyra, sept. 7-én: a Verestoronny-szorosból felvonulás Talmásra. A három napi zármaneuvre kiünváborozással Talmás és Boicza közt foly le. N.-Szebenben ez idő alatt a 31. gyalogezred és a 28-ik vadászzászlóalj képezik a helyőrséget.

— **Tekintetes szerkesztő ur!** Becces lapjának f. é. aug. 23-ki (pénteki) 192. számában az újdonságok rovatában említették, miszerint én az én piaci Tivoli nevű házamat árva leányok számára szándékszem adni; a miről én egy szót sem tudok, mert a leány árvákról, mint tudom, már eléggé van gondoskodva. Én ezen házamat az igaz, egy árvaintézetnek szántam a melybe a legszegényebb sorsu s mindentől elhagyott fiu árvák fognak felvétetni. Kérem a tekintetes szerkesztő urat e sorokat becces lapja legközelebbi számában közzé tenni. Schütz József.

— **Darászfogót** talált fölt B. L. városunk egyik polgára, mely nagy mennyiségben fog meg az idén gyártatni. Feltaláló szabadalomért folyamodott. Ha a találmány tökéletes jó hasznát vendik a panaszos szőlő gazdák.

— **Benkő Kálmán, a nemzeti színház könyvtárnoka**, Magyar színvilág' címmel érdekes könyvet készít sajtó alá. A mű nagy gondal gyűjtött és hiteles adatok alapján van szerkesztve. Történeti és statisztikai zsebkönyv lesz a színművészet köréből, s 1569-től egész 1872-ig fog terjedni. Tartalma a következő lesz. A régi színirodalom 1569-től (benne: az I. Leopold császár által 1692-ben kiadott színi-engedély). A magyar színpadokon föltűnt bel- és külföldi szindarabok, írók és fordítókkal betűrendben, 1750—1872-ig. Az első szín-

szek folyamodványai 1790—92—99. A magyar színt összes férfi- és nőtagjai betűrendben, jellemzések színészi adomák, alkalmi versek stb. Az eredeti drámáirók összes névsora 1750-től. Minden opera és operette betűrendben. Szinpadai zeneszerzők stb.

— **A vadásztörvények** életbeléptetése óta, most foly az első vizsgálat a kolozsvári járásbírósnágnál, néhány vasárnap vadász ellen, kik a vadásztörvényt áthágták.

— **Börtönből kitért** aug. 22—23-ra éjjel a n.-szebeni börtönből 10 szamosujvárra ítelt fegyencz. Egy nagy szeggel bontottak lyukat s lepedőből metélt kötelet ereszkedtek le egyenkint. 3 benn maradt. A szökést nagy lármával vitték végbe, a szomszédok hallották. Ugy látszik a n.-szebeni foglárók jól alsznak. — talán álomlittal élnek. Aug. 24. estig az elsőkött 10-ből 5. simét befogtak.

— **De mit mondjunk** arra, midőn nem csak a buzgó vadászok, hanem a hatóságok is szemet hunynak a vadász törvények előtt, és a 10-ik cikk világos rendelkezése ellenére eltűrik hogy nyilvános helyeken nyulakat és fogolyadarakat áruljanak egész augusztus hóban. Lehetetlen, hogy a rendőrségnek erről tudomása ne legyen, ezért nem is a kihágásra figyelmeztetjük, hanem arra, hogy tartsa kötelességének érvényt szerezni a fenálló törvényeknek.

— **Derssin József** igazgatása alatti ottomán császári lovartársaság Vasárnap tartotta első diszelo- adását a Trencsinvár nevű téren díszesen épített légszesszel világított és saját zenekarával ellátott nagy lo- vagkörben. A különböző voltige gimnasztikai és műlovar- szakmákból jól ellátott társaság elég élvezetes estvét szerzett a kedvezően idő daczára is meglepő szép számban megjelent közönségnek. Megemlítendő Augusztá k. a. nyeregűlő műelővágása. A vesélyes létra a gimnasztikának kitűnő előadásával Jaucz és Oreste urak által. Pani E. k. a. lovagnőnek a 7. láb széles vásznakon keresztül tett ugrásai s végre a magán iskola minden meneteiben idomított Pepita angol telivér kan- cza lovolgva Derssin J. igazgató által magyar disz- öltönyben.

— **Az egyiptomiak** tündéres világitással szakadatlán ágyudörgéssel nagyszerű regattával ünnepelték meg a Konstantinápolyból visszatérő Kihedive vizajóttét: a Nil és megkapta araját, nem a régi barbár szokás szerint a legszebb leányt, hanem egy szépen felcziczoz- mázott bábót.

— **Mezőgazda uraknak** különös figyelmébe ajánlhatók oly cséplőgépek, melyeket ifju Weil Mór jöhrü czége majnai Frankfurban oly gazdaságok szá- mára szállit, a melyeken nagy gözcséplőgépek előnyvel nem alkalmazhatók. Oly gyakorlatiaknak és czélszerűek- nek bizonyultak azok, hogy számos gazdasági hatóság és egylet működik terjesztésükkel s 2 év alatt 3000 darab lön eladva. Felvilágosítást a fennebbi czég Frankfurban, vagy Bécsben, II. kerül. Franzensbrückenstrasse 13 sz. nyujt.

— **A Salzburgi Loosokat** illető hirdetményre felhívjuk a t. cz. közönség figyelmét, előnyösek s egész- ben 26 frt o. é. részletre 30 fr. havonkint 1 frtál és 19 kr. stempellel, a bécsi kereskedelmi bank váltóírodá- jában kaphatók Graben 13.

Felelős szerkesztő: Sándor János.

Haszonbéri hirdetés.
A görgényi m. kir. erdőhivatal részéről ezennel közhíré tétetik, miszerint az ez évi tölgyakkoltatás folyó évi **szepember hó 16-án** zártkörűen a hatóságok által egybekötött szóbeli árverés útján haszonbérbe fog adni.

Sorszám	A bérlet megnevezése	A bérlet tartama	Kikiáltási ár		Észrevétel
			frt	kr	
1	Mocsár	Tölgyakkoltatás 1872 október 1-től 1873 márt. hó 1-ig	4000	—	
		hold	2623		

Az írásbeli ajánlatok folyó évi **szepember hó 16-ig** ezen erdőhivatalhoz 50 kros bélyeggel és 10% bányapénzzel ellátva beküldendők, mely napon a szó- beli árverés, valamint az írásbeli ajánlatok föltött tárgyalás délelőtt 11 órakor fog megtartatni.

A föltételek az erdőhivatal irodájában a hivatalos órákban megtekinthetők. Görgény, 1872. augusztus hó 17-én.

Magyar királyi erdőhivatal.

3-4 (372)
Cs. kir. udvari fogorvos **POPP J. G. urnak**
Bécsben, Stadt, Bognergasse 2.
Önök

Anatherin-szajvizét
megvizsgálom s ajánlandónak találom.

Oppolzer (nád, érdemelt rector magistricus, kir. udvari tanácsos Bécsben, a kir. udvari tanácsos, stb.)
Kaphatók: Kolozsvárt **Binder J. dr.**, **Mintz Gy., Engel J. és Wolf** gyógyszerészek és **Karvázy J. Tor- dán**; **Wolf** gyógyszer, Deesen; **Kar- mer Sámuel** és **Both** gyógyszer, Dé- ván; **Bosniakti** és **Csergely** Len- gyel gyógyszer, Jedovesin; **Folbert** gyógyszer, N. Pnyeden; **Oberth J.** gyó- gyszerész, M.-Vásárhely; **Fogarasy D.** Szászvároson; **Leonhardt, Sz. Ré- genben**; **Traugot** és **Wachner** Zil- lóban; **Wass** gyógyszer, Szilagy-Som- lyon; **R. Tarsa** Ign. Szamosujvárt; **Pincintár** és **fin** gyógyszer, Bethlen- ben; **Bernáth** gyógyszer, B.-Hunyadon; **Holczler** gyógyszer, Takóben; **Wagner** gyógyszer, Gy.-Fehérvárt; **Biró M.** gyó- gyszerész, Gy.-Balázsfalván; **C. Schiesl** gyógyszer, Boszorményben; **Lányi J.** gyógyszer, Nagy-Bányán; **Papp** gyógyszer, Nagy-Hérlóhyán; **Jellinek** gyógyszer, Szanyér-Váralján; **Gerber** gyógyszer, N.-Szebenben; **Sill Mih.** Müller gyógyszer, Záhler; **Steiner**, Brassóban; **Fabik** gyógyszer, Jekelusz gyógyszer, Seges- várt; **Teutsch J. B.** Misselbacher, Beszterczen; **Diétrich** és **Feisbacher**, Tergovits Ed., Nussbeck, Tex- toris G. M. Gy.-Szt.-Miklóson; **Mi- kó M. Sz.** Udvarhelyt; **Recczási Ernő**, Temmer E. Brassóban; **v. Müller** gyógyszer, uraknál.

13-15 [435]

Cséplőgépeket,
melyek egy óra alatt annyit végeznek, mint három cséplő egy egész nap, szállit 88 frton kezdve kezesség és próbaidő mellett

ifj. Weil Mór Majnai-Frankfurban,
vagy Bécsben, II. kerület, Franzensbrückenstrasse 13. sz.

(528) 1-2

Jutalmas MELLÉK-KERESÉT

jelöltetik tisztas uraknak és nőknek, azon- nal, a kik az itteni lakosság közt terje- delmes ismerettséggel bírnak.

Sem előleges kiadás, sem költség, csak munkásság szükséges. Ajánlatokat „Verdienst 5” jel alatt elfogad tovább- küldés végett e lap szerkesztősege.

A Szerecsen-gyógyszertár által Mainz- ban ingyen kapható Dr. Sampson tudomá- nyos értekezlete

Coca-labdacsok I., II. és III.

használása felől (1 doboz 2 frt, 6 doboz 10 frt o. é. porosz gyógyszer-díjszab.) a **lélegző- és emésztő-szervek, az idegrendszer** beteg- ségei, valamint általános és különös **gyenge- ségi állapot** ellen, ugy az indiánok híres általános szere, a **coca-nak Peruból**, kitűnő tulajdonságai felől. 16—20 [455]

Meghívás az ujon kibocsátott Salzburgi Kölesön-sorsjegyek vásárlására.

Alóliirt váltóirodának van szerencséje ezennel nagyrabecsült t. cz. magán vásárlói- és üzletbartainak jelenteni, hogy az országfőváros **Salzburg** által kibocsátott **Lotto-kölesön**, melynek első húzása már **szepember 5-én** főnyeremény **40,000 frt.** alóliirt által ép most adatot ki. E Lotto-kölesön 1.728.300 ft. o. é. tesz s 40 év alatt 3.952.980 ftnyi o. é. jelentékeny összeggel fizettetik vissza. Fel van osztva részletkötelvevényekre (Loosok), melyek mindenike legalább 30 frttal o. é. sorsoltatik ki. Ezen- ként van 5 húzás 40,000, 30,000, 15,000 ft, stb., stb. főnyereményekkel, a Loosok minden lehető biztonságot nyujtanak, miután Salzburg országfőváros minden vagyonával, minden bevételeivel, regaleival a Loosok pontos beval- tásáért kezessékedik.

Azonban arra figyelmeztetünk, hogy alóliirt váltóiroda a Lotto-kölesönnek csak egy részét hajlandó ez árban kiadni, miután ez annyira előnyösen dotált Loosok nagyban kerestetvén, az árak bizonyony emelkedni fognak. Hogy mindenki maga idejében hozzájuthasson az ily Loosokhoz, kaphatók részletes fizetés mellett is 30 frttal ugy, hogy havonként 1 ft és stempellel egyszermindenkorra 19 kr o. é. fizetessék, s még is már a legközelebbi húzásnál játszanak a 40,000 flos főnyereményre és a többiekre is. Megrendelések az illető összeg beküldése mellett azonnal teljesítenek. Azon üzletbartárok, kik a salzburgi Loosok elárúsításával foglalkozni akarnak forduljanak alóliirt váltóirodához.

A bécsi cs. k. kiváltságolt keresk váltóirodája, előbb Sothen C. János, Graben 13.

My. Gámán János örökösainél Kolozsvárt.